

The Rights of Persons with Disabilities Act,
2016 મુજબ દિવ્યાંગ કલ્યાણ યોજનાઓમાં ૨૧
પ્રકારની દિવ્યાંગતાની ટકાવારી અને શ્રેણીમાં
સુધારો કરવા બાબત

ગુજરાત સરકાર

સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ

ઠરાવ ક્રમાંક:અપગ/૧૦૨૦૧૮/૭૦૪૭૬૨/છ-૧

સચિવાલય, ગાંધીનગર

તારીખ:૨૯/૦૭/૨૦૨૦.

વંચાણે લીધા: (૧) આ વિભાગનો તા.૨૭/૧૨/૨૦૧૯નો ઠરાવ ક્રમાંક: અપગ/૧૦૨૦૧૮/
૭૦૪૭૬૨/છ-૧.

(૨) નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષાનો તા.૦૬/૦૭/૨૦૨૦નો પત્રક્રમાંક:અપગ
/દિવ્યાંગ યોજના/૨૦-૨૧/૫૧૯.

આમુખ :-

ઉપરોક્ત વંચાણે લીધેલ ક્રમાંક(૧)ના ઠરાવથી ગુજરાત સરકારની દિવ્યાંગો માટેની ૮(આઠ) કલ્યાણકારી યોજનાઓમાં The Rights of Persons with Disabilities Act, 2016માં દર્શાવેલ ૨૧ પ્રકારની વિકલાંગતા પ્રકાર મુજબ દરેક દિવ્યાંગતા માટે ટકાવારી અને શ્રેણી નક્કી કરવામાં આવેલ છે. નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષાના વંચાણે લીધેલ ક્રમાંક(૨)ના પત્રથી દિવ્યાંગો માટેની યોજનામાં દિવ્યાંગતાની ટકાવારી અને યોજનામાં મળવાપાત્ર લાભમાં સુધારા કરવાની દરખાસ્ત કરવામાં આવેલ છે. જે મુજબ યોજનાઓમાં દિવ્યાંગતાની ટકાવારી અને યોજનામાં મળવાપાત્ર લાભમાં સુધારો કરવાની બાબત સરકારશ્રીની વિચારણા હેઠળ હતી.

ઠરાવ :-

વંચાણે લીધેલ ક્રમાંક(૧)ના ઠરાવમાં The Rights of Persons with Disabilities Act, 2016માં દર્શાવેલ ૨૧ પ્રકારની વિકલાંગતાનો સમાવેશ દિવ્યાંગ કલ્યાણકારી યોજનાઓમાં કરી, યોજનાના લાભ માટે દિવ્યાંગતાની ટકાવારી અને શ્રેણી પરિશિષ્ટ નં ૧ થી ૮ મુજબ નિર્ધારિત કરેલ છે. આ યોજનાઓ પૈકી દિવ્યાંગ વ્યક્તિને એસ.ટી. બસમાં મફત મુસાફરી યોજના(પરિશિષ્ટ-૨), દિવ્યાંગ સાધન સહાય યોજના(પરિશિષ્ટ-૩) તેમજ દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના(પરિશિષ્ટ-૬)માં અમુક દિવ્યાંગતાની ટકાવારી તથા મળવાપાત્ર યોજનાના લાભમાં સુધારો કરવાની બાબત સરકારશ્રીની વિચારણા હેઠળ હતી.

પુખ્ત વિચારણાના અંતે દિવ્યાંગ કલ્યાણ યોજનાઓમાં નક્કી કરેલ ૨૧ પ્રકારની દિવ્યાંગતાની ટકાવારી અને શ્રેણીના તા.૨૭/૧૨/૨૦૧૯ના ઠરાવમાં નીચે મુજબનો સુધારો કરવામાં આવે છે.

(૧) પરિશિષ્ટ-૧,૩,૪,૫,૭,૮માં દિવ્યાંગતાના પ્રકાર નં-૪માં "કોનિક ન્યુરોલોજીકલ શરતો" શબ્દનો ઉલ્લેખ થયેલ છે તેની જગ્યાએ "કોનિક ન્યુરોલોજીકલ સ્થિતિ" શબ્દ વાંચવું.

(૨) પરિશિષ્ટ નં ૧ થી ૮માં દિવ્યાંગતા ક્રમાંક ૨૧ માં “બહેરા અંધત્વ સહિત અનેક અપંગતા” દર્શાવેલ છે તેની જગ્યાએ “મલ્ટીપલ ડિસેબીલીટી” (એટલે કે પરિશિષ્ટોના ક્રમ નંબર ૧ થી ૨૦માં સ્પેસિફિક કરેલ દિવ્યાંગતામાંથી એકથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવનાર) શબ્દનો સુધારો કરવામાં આવે છે.

(૩) દિવ્યાંગ વ્યક્તિને એસ.ટી. બસમાં મફત મુસાફરી યોજનાના પરિશિષ્ટ-૨માં દિવ્યાંગતાની ટકાવારી મુજબ મળવાપાત્ર યોજનાના લાભમાં નીચે મુજબનો સુધારો કરવામાં આવે છે.

ક્રમ	દિવ્યાંગતાનું નામ	દિવ્યાંગતાની શ્રેણી	મળવાપાત્ર યોજનાનો લાભ
૭	ધુજારી સ્નાયુબદ્ધ કઠોરતા (Parkinson's Disease)	(૧) IDEAS Score 7-13 અથવા IQ 55 TO 70=40 ટકાથી 70 ટકા	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ બસ પાસ
		(૨) IDEAS Score 18-19 અથવા IQ 35=80 ટકા	૮૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિ તથા તેના સહાયકને ૧૦૦ ટકા મફત મુસાફરીનો લાભ મળવાપાત્ર રહેશે.
૧૦	રક્તપિત-સાજા થયેલા (Leprosy Cured persons)	(૧) EHF-4 TO 5 = 40 %	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ બસ પાસ
		(૨) EHF = 10 TO 11 = 80 %	૮૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિ તથા તેના સહાયકને ૧૦૦ ટકા મફત મુસાફરીનો લાભ મળવાપાત્ર રહેશે.
૧૩	હલન-ચલન સાથેની દિવ્યાંગતા (locomotor Disability)	---	(૧) ૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતાને ફક્ત એસ.ટી બસ પાસ (૨) ૮૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિ તથા તેના સહાયકને ૧૦૦ ટકા મફત મુસાફરીનો લાભ મળવાપાત્ર રહેશે.
૧૪	સેરેબલપાલ્સી (cerebral palsy)	---	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિને પોતાને તેમજ તેના સહાયકને ૧૦૦ ટકા મફત મુસાફરીનો લાભ મળવાપાત્ર રહેશે.
૨૧	મલ્ટીપલ ડિસેબીલીટી (multiple disability)	---	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતા વ્યક્તિ તથા તેના સહાયક બંનેને ૧૦૦ ટકા મફત મુસાફરીનો લાભ મળવાપાત્ર રહેશે.

(૪) દિવ્યાંગ સાધન સહાય યોજના હેઠળ તમામ ૨૧ પ્રકારની દિવ્યાંગતામાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને દિવ્યાંગતામાં રાહત થાય તેવા સાધનો તેમજ રોજગારલક્ષી સાધનો એમ બંને સાધનો મળવાપાત્ર રહેશે. પરંતુ, કોઈ પણ દિવ્યાંગતામાં ૧૬ વર્ષથી નીચેના વ્યક્તિને રોજગારલક્ષી સાધનો મળવાપાત્ર થશે નહિ. ઉક્ત ૨૧ પ્રકારની દિવ્યાંગતામાં મદદરૂપ થાય તેવા સાધનો સરકારશ્રી

દ્વારા નક્કી થયેલ હશે તે મુજબ મળવાપાત્ર થશે. વધુમાં વંચાણે લીધેલ ક્રમાંક (૧)ના ઠરાવના પરિશિષ્ટ નં.૩માં નીચે મુજબનો સુધારો કરવામાં આવે છે.

ક્રમ	દિવ્યાંગતાનું નામ	મળવાપાત્ર યોજનાનો લાભ
૧	અંધત્વ (Blindness)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા
૨	આનુવંશિક કારણોથી થતો સ્નાયુક્ષય (Muscular Dystrophy)	ધરાવતા વ્યક્તિને રોજગાર લક્ષી તેમજ દિવ્યાંગતામાં રાહત થાય તેવા બંને પ્રકારના સાધનો આપી શકાશે.
૩	સાંભળવાની ક્ષતિ(Hearing Impairment)	(૧૬ વર્ષથી નીચેના વ્યક્તિને રોજગારલક્ષી સાધનો આપી શકાશે નહિ)
૪	ક્રોનિક ન્યુરોલોજીકલ સ્થિતિ (Chronic Neurological Condition)	
૫	સામાન્ય ઇજા જીવલેણ રક્તસ્રાવ(Hemophilia)	
૬	ઓછી દ્રષ્ટી(Low Vision)	
૭	ધ્રુજારી સ્નાયુબદ્ધ કઠોરતા(Parkinson's Disease)	
૮	બૌદ્ધિક અસમર્થતા (Intellectual Disability)	
૯	હિમોગ્લોબિનની ઘટેલી માત્રા (Thalassemia)	
૧૦	રક્તપિત-સાજા થયેલ (Leprosy Cured person)	
૧૧	દીર્ઘ કાલીન અનેમિયા (Sickle Cell Disease)	
૧૨	એસીડના હુમલાનો ભોગ બનેલા (Acid Attack Victim)	
૧૩	હલન ચલન સાથેની દિવ્યાંગતા (Locomotor Disability)	
૧૪	સેરેબલપાલ્સી(Cerebral palsy)	
૧૫	વામનતા (Dwarfism)	
૧૬	માનસિક બિમાર(Mental Illness)	
૧૭	બહુવિધ સ્કલેરોસિસ-શરીરની પેશીઓ કઠણ થવાની વિકૃતિ (Multiple Sclerosis)	
૧૮	ખાસ અભ્યાસ સંબંધિત દિવ્યાંગતા (Specific Learning Disabilities)	
૧૯	વાણી અને ભાષાની અશક્તતા (Speech and Language Disability)	
૨૦	ચેતાતંત્ર-ન્યુરોની વિકાસલક્ષી સ્થિતિમાં ક્ષતિ (Autism Spectrum Disorder)	
૨૧	મલ્ટીપલ ડિસેબીલીટી (Multiple Disabilities)	

(૫) દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના : વંચાણે લીધેલ ક્રમાંક (૧)ના ઠરાવના પરિશિષ્ટ-૬માં દિવ્યાંગતાની ટકાવારીમાં નીચે મુજબનો સુધારો કરવામાં આવે છે.

ક્રમ	દિવ્યાંગતાનું નામ	સુધારા મુજબ દિવ્યાંગતાની ટકાવારી
૧	અંધત્વ (Blindness)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિને આ યોજનાનો લાભ મળવાપાત્ર છે.
૬	ઓછી દ્રષ્ટી (low vision)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિને આ યોજનાનો લાભ મળવાપાત્ર છે.

આ સુધારા ઠરાવ સમાન ક્રમાંકની ફાઇલ પર અગ્રસચિવશ્રી(સા.ન્યા.)ની તા.૨૩/૦૭/૨૦૨૦ની નોંધથી મળેલ મંજૂરી અન્વયે બહાર પાડવામાં આવે છે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે.

(પ્રમેશ ગામેતી)

સેક્શન અધિકારી

સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ

પ્રતિ,

- માન.રાજ્યપાલશ્રીના સચિવશ્રી, ગાંધીનગર.
- માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીના સચિવશ્રી, ગાંધીનગર.
- માન. મંત્રીશ્રી (સા.ન્યા.)ના અંગત સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- અગ્રસચિવશ્રી (સા.ન્યા.)ના અંગત મદદનીશશ્રી, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા, બ્લોક નં.૧૬, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર.
- કમિશનરશ્રી, દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટેના, બ્લોક નં-૨, કર્મચોગી ભવન, સેક્ટર-૧૦, ગાંધીનગર.
- સર્વે અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી/ અગ્રસચિવશ્રી/ સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- સર્વે જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીશ્રીઓ (મારફતે:- નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા, બ્લોક નં. ૧૬, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર)
- સર્વે જિલ્લાના કલેક્ટરશ્રીઓ (મારફતે:- નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા, બ્લોક નં. ૧૬, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર)
- નાયબ સચિવશ્રી (કરકસર), નાણાં વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- એકાઉન્ટન્ટ જનરલશ્રી, ગુજરાત, અમદાવાદ/ રાજકોટ.
- છ શાખા, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- સેક્શન અધિકારીશ્રી, કોમ્પ્યુટર સેલ, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ-વિભાગની વેબસાઇટ પર મુકવાની વિનંતી સહ.
- ✓ નાયબ સેક્શન અધિકારીશ્રીની સિલેક્ટ ફાઇલ.
- શાખા સિલેક્ટ ફાઇલ.